

Polska Wschodnia uprzywilejowanym beneficjentem unijnych programów?

IZABELA KRASOWSKA

Wszystkie polskie regiony kwalifikują się do wsparcia w ramach celu konwergencja unijnej polityki spójności na lata 2007–2013, którym objęte są najsłabiej rozwinięte regiony UE korzystające z najszerzego wsparcia, zarówno pod względem wysokości alokacji, jak i kierunków inwestowania. Polska ma szansę otrzymać do 2015 r. prawie 66 mld euro w ramach polityki spójności, jeżeli wygeneruje inwestycje na prawie 100 mld euro.

Celem polityki regionalnej jest stałe działanie na rzecz zmniejszania różnic rozwojowych. Pozostaje jednak pytanie, w jakim stopniu wspierać najsłabszych, pomniejszając tym samym pulę środków na wsparcie obszarów bogatszych, o lepszych zdolnościach innowacyjnych. Wspieranie ośrodków o słabym potencjale rozwoju kosztem „lokomotyw rozwoju” być może nie jest najtrafniejsze i nie przysporzy oczekiwanych wysokich efektów we wskaźnikach wzrostu, jednak ograniczy marginalizację obszarów, które nie są w stanie same wyjść z recesji.

Liderzy i maruderzy

Od 1990 r. nasz kraj jest beneficjentem pomocy ze Wspólnoty Europejskiej. W latach 1990–2003 wysokość transferów w ramach funduszy przedakcesyjnych wyniosła około 5,7 mld euro. W latach 2004–2007 transfery z budżetu UE do Polski osiągnęły ponad 19,3 mld euro, z czego około 2 mld euro stanowiły wpływy w ramach funduszy finansujących programy przedakcesyjne (PHARE, SAPARD i ISPA), a około 8,6 mld euro w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (ponad jedna trzecia łącznego napływu środków). Pozostała część transferów (45 proc. łącznego napływu) dotyczyła głównie realizacji wspólnej polityki rolnej. Dane wskazują na istnienie bardzo istotnych rozpiętości w terytorialnym

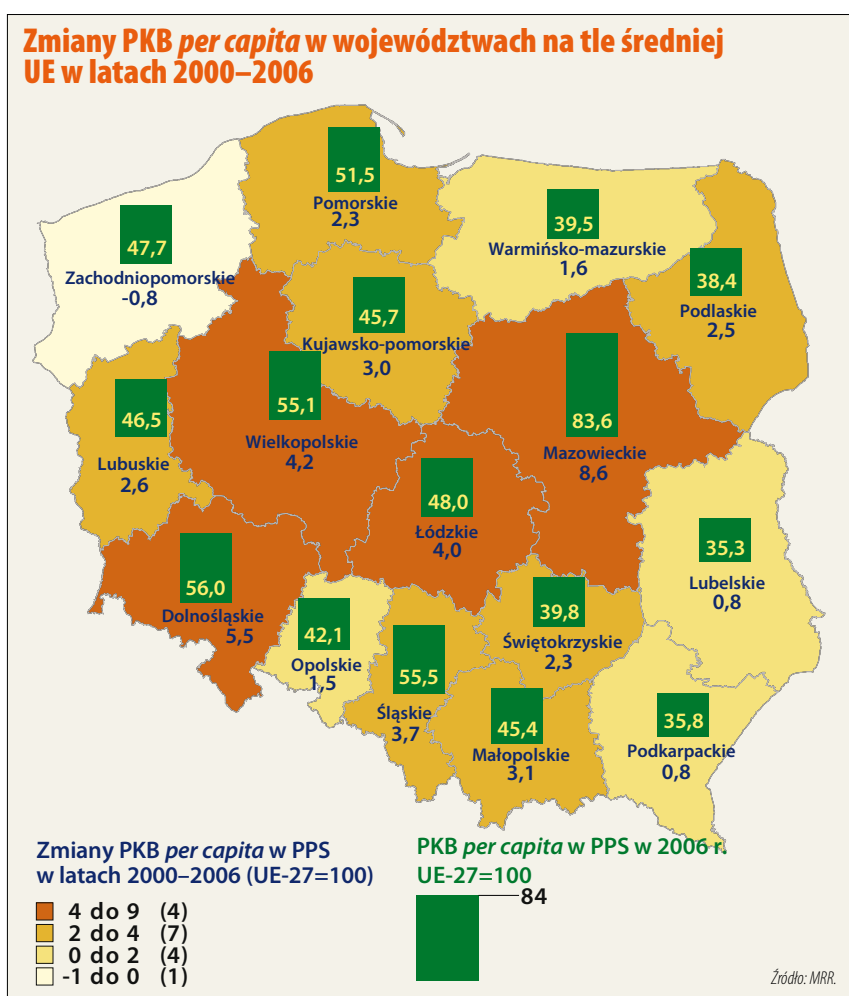
Cerkiew Zmartwychwstania Pańskiego w Siemiatyczach (województwo podlaskie).

rozmyśleniu środków UE. Na trzy województwa, które realizowały projekty o najwyższej łącznej wartości, a mianowicie mazowieckie, śląskie i wielkopolskie, przypada ponad 30 proc. wszystkich wydatków finansowanych środkami UE. Województwami o najniższym udziale ogólnej kwoty wydatków UE były: opolskie (2,4 proc.), świętokrzyskie (2,7 proc.), lubuskie (2,8 proc.) oraz podlaskie (2,9 proc.)¹.

Przed przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej, województwa Polski Wschodniej otrzymywały znacząco mniej środków przedakcesyjnych w porównaniu z województwami leżącymi w centrum i na zachodzie kraju. Wynikało to z priorytetów, uwzględniających w pierwszym rządzie rozbudowę przejść granicznych i połączeń komunikacyjnych na granicy zachodniej. Środki programu ISPA przeznaczono na projekty o dużej skali, zlokalizowane przede wszystkim

w najbardziej rozwiniętych regionach. Problem ograniczonego dostępu regionów Polski Wschodniej do środków wsparcia UE wystąpił również w okresie 2004–2006. Realizacja priorytetów sektorowych skoncentrowała się na dużych inwestycjach z zakresu transportu i ochrony środowiska w zachodniej i centralnej części kraju. Polska Wschodnia została potraktowana w sposób bardziej korzystny w programie PHARE Spójność Społeczna i Gospodarcza (PHARE SSG), którego środki zostały alokowane tylko do wybranych województw, w zależności od nasilenia problemów strukturalnych. W 2000 r. były to cztery regiony Polski Wschodniej (bez świętokrzyskiego) i województwo śląskie. W 2001 r. program został rozszerzony dodatkowo o trzy województwa (w tym świętokrzyskie), później dotyczył już całego terytorium kraju. Coraz większy zasięg skutkowało ograniczeniem strumienia środków kierowanych do regionów najuboższych. Wielkość przeznaczonych dla województw Polski Wschodniej środków funduszy strukturalnych w okresie programowania 2004–2006 pozwoliła na rozwiązywanie tylko wybranych problemów. Niewątpliwie przyczyniło się to do pozytywnych zmian, lecz nie w takim stopniu, aby zapobiec wzrostowi dysproporcji rozwoju.

Według szacunków do Polski Wschodniej w latach 2007–2013 trafić może w sumie około 22 proc. całej alokacji, czyli blisko 13 mld euro w cenach z 2004 r. Wydatki ze źródeł krajowych i unijnych finansujące projekty w ramach polityki spójności sięgają 35 proc. całkowitych wydatków strukturalnych, więc można się spodziewać wyższych transferów publicznych na inwestycje w rozwój i konkurencyjność regionów². Wskaźnik zróżnicowania województw pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego wynosi 2,3 i nie odbiega od średniej wspólnotowej. Natomiast dystans dzielący polskie województwa od wielu regionów państw UE jest duży. Biorąc pod uwagę PKB w przeliczeniu na mieszkańca (liczony wg parytetu siły nabywczej), w Polsce (2006 r.) tylko pięć województw przekracza 50 proc. średniej UE-25. Pięć województw wykazuje natomiast bardzo niski poziom rozwoju w porównaniu z regionami UE. Są to województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie oraz warmińsko-mazurskie, których PKB per capita wynosi 35–40 proc. średniej

UE-25. Zalicza się te województwa do makroregionu o nazwie Polska Wschodnia. W 2006 r. pięć najbogatszych województw wytwarzało prawie 58 proc. PKB kraju, podczas gdy pięć województw Polski Wschodniej – tylko 15 proc. PKB. Zjawisko to dotyczyło także koncentracji nakładów inwestycyjnych, nakładów na B+R, inwestycji infrastrukturalnych³.

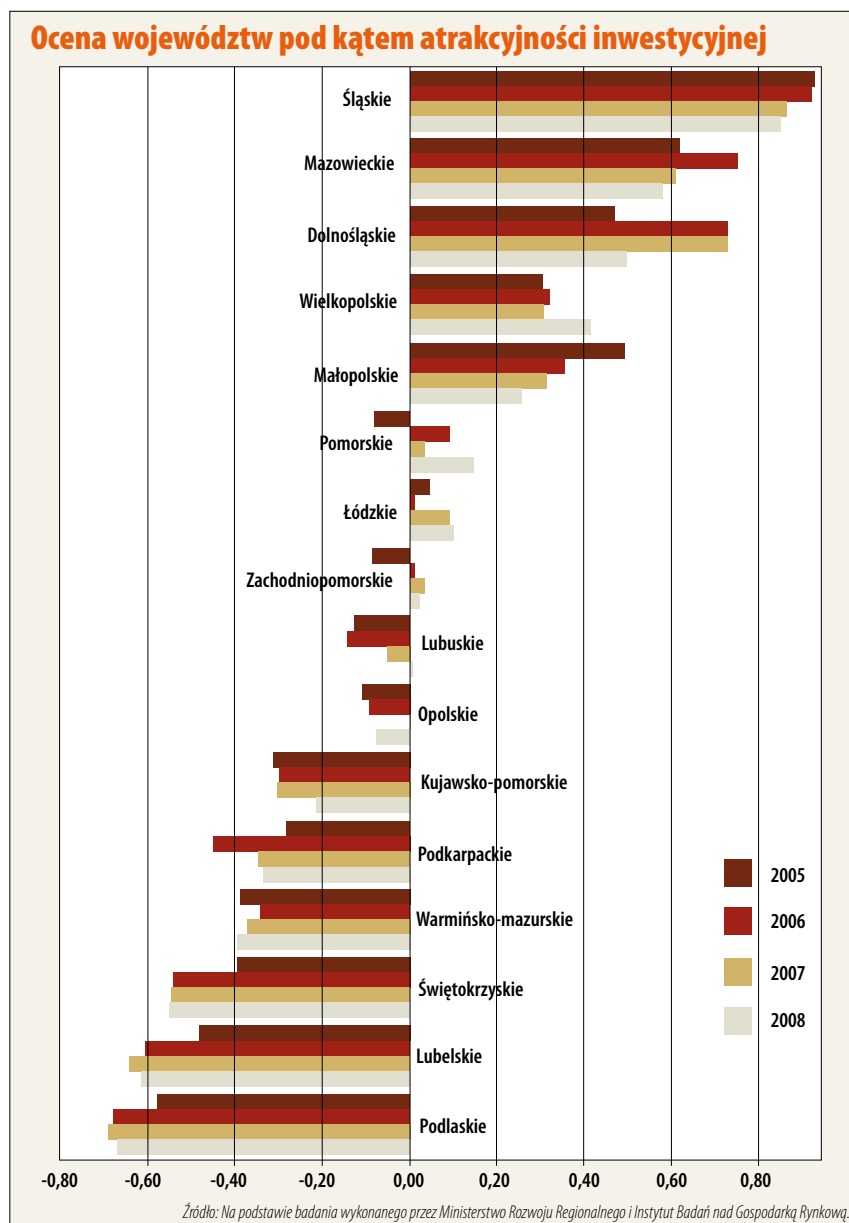
Miasta i metropolie

Rosnąca dynamika wzrostu gospodarczego Polski jest przede wszystkim efektem szybkiego rozwoju aglomeracji miejskich, metropolii i najsilniejszych województw. Jak wynika z diagnozy Polski Wschodniej przeprowadzonej na potrzeby wieloletniej strategii rozwoju – jest tam mało ośrodków miejskich, a miasta wojewódzkie kwalifikują się tylko do miana potencjalnych metropolii, natomiast wciąż dużo jest nieefektywnych obszarów rolniczych. Zatem wzrost rozwoju kraju w niedużym relatywnie stopniu generują województwa Polski Wschodniej. Widać, że w ubiegłych kilku latach, kiedy Polska była zasilana unijnymi środkami,

w Polsce Wschodniej mniej inwestowano niż w pozostałych województwach. Powody są zapewne różnorakie, m.in. najgorsza dostępność transportowa, słabsza oferta inwestycyjna gmin, słabsza sprawność instytucji, niższy potencjał innowacyjny firm, niższy odsetek osób z wyższym wykształceniem, mniej kapitału w gospodarstwach domowych.

Peryferie peryferii

Polska Wschodnia to w większości peryferie peryferii. Województwo świętokrzyskie, centralnie położone na obszarze Polski, jest regionem peryferyjnym z racji swojego poziomu rozwoju i jego struktury, nie zaś geograficznie – jest więc „peryferią wewnętrzną”. Pozostałe omawiane tu regiony łączą w sobie cechy peryferyjności „rozwojowej” i przestrzennej. Ich niekorzystne usytuowanie w przestrzeni europejskiej pogłębia także to, iż (poza regionem świętokrzyskim) graniczą z regionami dwukrotnie niższe od nich rozwiniętymi, które w dodatku ciągle jeszcze znajdują się przed zasadniczą transformacją postsocjalistyczną⁴.

Polska Wschodnia stanowi zwarty przestrzennie obszar stanowiący 32 proc. powierzchni Polski, na którym mieszka niecałe 22 proc. mieszkańców kraju, którzy tworzą około 16 proc. produktu krajowego brutto. Polska Wschodnia charakteryzuje się trudnościami związanymi z restrukturyzacją ośrodków przemysłowych, likwidacją państwowych gospodarstw rolnych, słabym zurbanizowaniem, niską innowacyjnością przemysłu, niewielkimi dochodami ludności i oraz dużym udziałem rolnictwa w gospodarce, które w dodatku jest przestarzałe i mało efektywne. Wskaźnik urbanizacji w tych województwach wynosi nie więcej niż 45,5 proc. Łącznie na terenie Polski Wschodniej jest tylko sześć miast liczących powyżej 100 tys. mieszkańców. Słabo wykształcone są funkcje metropolitalne stolic wojewódzkich. Poziom wykształcenia mieszkańców Polski

Wschodniej jest nieco niższy od średniej krajowej – 8,9 proc. mieszkańców (populacji w wieku powyżej 12 lat) posiada wykształcenie wyższe. Waleriami Polski Wschodniej są m.in. czyste i bogate środowisko, możliwość rozwoju ekologicznego rolnictwa i turystyki, istotne nasycenie zabytkami, szczególnie w miastach wojewódzkich i niektórych ośrodkach powiatowych. Owe walory przyrodnicze stanowią jednocześnie barierę rozwojową, gdyż towarzyszą im ograniczenia dla inwestycji infrastrukturalnych, szczególnie dla sieci komunikacyjnej oraz rozwoju aglomeracji. Kolejne czynniki konfliktogenne to: rozwój rolnictwa, postępujące uprzemysłowienie, budowa systemów przeciwpowodziowych i zbiorników retencyjnych, presja rekreacyjna. Atutem dla większości tych województw jest położenie przygraniczne, a do tego

przy granicy zewnętrznej UE. Szczególnie istotne, z punktu widzenia całej Unii Europejskiej są przebiegające przez Polskę Wschodnią główne korytarze transportowe oraz szlaki komunikacyjno-handlowe w kierunku euroazjatyckim. Potencjał rozwojowy tego makroregionu ulokowany jest m.in. w ośrodkach akademickich i regionalnych instytucjach otoczenia biznesu. Syntetyczna ocena warunków życia pasuje województwa Polski Wschodniej na mapie kraju na ostatnich miejscach w rankingu. Kryteria brane pod uwagę to: możliwości kształcenia dzieci, warunków mieszkaniowych, warunki żywienia, możliwość zaspokojenia potrzeb wypoczynkowych mieszkańców czy uczestnictwo w kulturze. Polska Wschodnia zaliczana jest do obszarów o niskiej atrakcyjności inwestycyjnej. Gminy Polski Wschodniej oferują inwestorom m.in. słabszą dostępność komunikacyjną, słabszą infrastrukturę gospodarczą, mniejsze możliwości kooperacji z biznesem, a także niższą sprawność instytucjonalną⁵. We wszystkich polskich dokumentach strategicznych i programowych stanowi się o potrzebie prowadzenia specjalnych działań wobec Polski Wschodniej.

Wsparcie kluczem do rozwoju

Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007–2015 zakłada jako cel strategiczny polityki regionalnej państwa „tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności wszystkich regionów w taki sposób, aby sprzyjać spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz dążyć do wyrównywania szans rozwojowych województw”. Nadanie impulsu rozwojowego Polsce Wschodniej i podniesienie jej poziomu rozwoju gospodarczego oraz wskaźników uczestnictwa w życiu społecznym (edukacja, praca, zdrowie) stanowią istotny cel Strategii. Cechą charakterystyczną tych obszarów jest bardzo niski lub niski poziom przedsiębiorczości i bardzo niski poziom dochodów własnych samorządów gminnych. W grupie ośrodków, które będą szczególnie wspierane, znajdują się stolice trzech regionów przygranicznych – Białystok, Lublin i Rzeszów. Wsparcie miast i ich otoczenia bowiem jest kluczem do rozwoju regionów. Nakłady finansowe będą kierowane na rozwój infrastruktury, szkolnictwa,

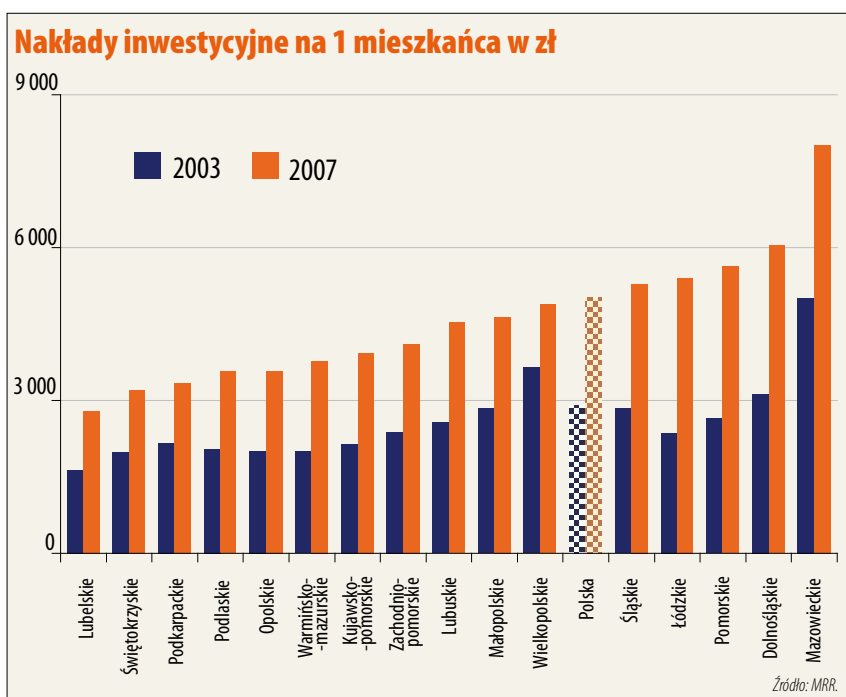
przedsiębiorczości, dostępności do podstawowych usług, w tym zwłaszcza z zakresu ochrony zdrowia. Zwraca się także uwagę na konieczność restrukturyzacji obszarów rolniczych.

W analizie SWOT *Narodowej Strategii Spójności 2007–2013* (NSS) regulującej wydatkowanie pieniędzy unijnych wskazuje się na potrzebę wspierania regionów o słabszej kondycji i warunkach endogenicznych. O znaczeniu, jakie nadano w NSS rozwojowi Polski Wschodniej, może świadczyć umieszczenie wśród wskaźników realizacji odrębnego miernika: „średnie roczne tempo wzrostu PKB na mieszkańca dla pięciu województw Polski Wschodniej”. Tempo to w 2013 r. powinno być nie niższe niż średnia wartość w kraju.

W *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020* czytamy m.in., że: „Skala niezbędnych w Polsce Wschodniej zmian strukturalnych oznacza, że środki europejskie powinny przyspieszać konieczne zmiany strukturalne, a nie spowalniać je poprzez petyfikowanie nieefektywnych układów gospodarczych. Szczególnie niekorzystne jest wydawanie alokacji funduszy europejskich na szeroko rozumianą konsumpcję. Dlatego realizacja indykatywnego zalecenia Komisji Europejskiej, aby wydawać 60 proc. funduszy na działania związane z realizacją strategii z Lizbony i Goeteborga powinna być systematycznie monitorowana w każdym z lat realizacji Strategii i na poziomie każdego z województw. (...) Osiągnięcie celów *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej* wymaga efektywnych działań realizowanych przez trzy poziomy władzy publicznej odpowiedzialnej za realizację polityki rozwoju – poziom centralny, regionalny i lokalny. Należy podkreślić, że bezprecedensowe zainteresowanie obszarem peryferyjnym, jakim jest Polska Wschodnia, powinno wynikać także z przeświadczenia, że zbyt duże zróżnicowania regionalne ograniczają możliwości rozwoju całego kraju. Zatem sukcesy w rozwoju Polski Wschodniej nie są tylko realizacją aspiracji i potrzeb regionalnych społeczności, lecz leżą w interesie całego kraju. (...)

Czynniki rozwojowe

Do czynników wpływających na możliwości rozwojowe Polski Wschodniej można zaliczyć jej mieszkańców, przy-

jeżdżających tu turystów, inwestorów zagranicznych, napływające nowoczesne technologie oraz publiczne środki wsparcia.”

Cele strategii to:

1. Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego;
2. Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy;
3. Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw (MSP);
4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Polski Wschodniej poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej;
5. Wykorzystanie położenia przy zewnętrznej granicy UE, rozwój współpracy transgranicznej;
6. Wsparcie funkcji metropolitalnych miast Polski Wschodniej;
7. Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej.

W całym tym okresie podstawowa część publicznych środków rozwojowych dostępnych w Polsce Wschodniej będzie służyła współfinansowaniu dostępnych środków Wspólnoty. Jak podano w *Strategii*, w dwóch województwach: warmińsko-mazurskim i lubelskim pod koniec tego okresu sytuacja stanie się krytyczna, bowiem ponad 90 proc. własnych środków rozwojowych stanowi montaż finansowy alokacji Wspólnoty. Niezbędne jest zatem przyspieszenie zmian w sferze finansów publicznych i przesunięcie

części środków publicznych na poziom regionalny i zwiększenie możliwości finansowych samorządów w zakresie działań rozwojowych. W przypadku niepodjęcia takich działań może dojść po roku 2013 do sytuacji, że dostępne alokacje z Unii Europejskiej o przeznaczeniu regionalnym nie będą mogły zostać wykorzystane w Polsce Wschodniej. Strategia zakłada, że w roku 2020 wszystkie regiony Polski Wschodniej będą notować powyżej 40 proc. PKB na mieszkańca Unii Europejskiej. *Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013* stanowi podstawę dla działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 i realizacji w tym okresie wsparcia na rzecz rozwoju obszarów wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Obszarów Wiejskich. W związku z tym, że kluczowym elementem gospodarki regionów Polski Wschodniej jest rolnictwo, Plan jest również ważnym dokumentem prezentującym politykę państwa wobec tych województw.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej funkcjonuje wskutek interwencji Rady Europejskiej, która przyznała specjalną pulę środków około 992 mln euro na wsparcie regionów o najniższym poziomie rozwoju spo-

Fot. AKP

Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Siemiatyczach (województwo podlaskie).

łeczno-gospodarczego we Wspólnocie. Trafiły one właśnie do naszych pięciu województw. Rząd polski wydatkuje te środki w ramach programu, którego realizacja jest skupiona na problemach o wymiarze ponadregionalnym – jak połączenia transportowe, turystyka, zaplecze kongresowo-hotelowe, wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu oraz uczelni, przygotowanie terenów pod inwestycje, informatyzacja. Środki unijne ze specjalnej puli zostały podzielone pomiędzy pięć województw według liczby mieszkańców, zaś pozostałe według algorytmu 20/20/30/30 bazującego na kryteriach: liczba mieszkańców, wartość PKB na mieszkańca, gęstość zaludnienia, stopa bezrobocia. Alokacja na ten makroregionalny program wynosi 2,3 mld euro, tj. 3,4 proc. łącznej kwoty unijnych dotacji, około 270 euro na mieszkańca.

W pozostałych programach „unijnych” Polska Wschodnia bywa traktowana w sposób specjalny poprzez wydzielenie środków finansowych lub zdefiniowanie projektów kluczowych realizowanych pozakonkursowo.

Regionalne programy operacyjne

Istotnym instrumentem polityki rozwoju regionalnego w Polsce Wschodniej są regionalne programy operacyjne (RPO). W ich ramach będą podejmowane inwestycje dotyczące badań i rozwoju

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka wspiera projekty innowacyjne w skali kraju lub na poziomie międzynarodowym.

technologicznego, innowacji i przedsiębiorczości, społeczeństwa informacyjnego, inwestycji lokalnych w zakresie rozwoju oraz wsparcie struktur świadczących usługi lokalne w tworzeniu miejsc pracy, środowiska i infrastruktury ochrony środowiska, zapobieganiu ryzyku naturalnemu i technologicznemu, turystyki, inwestycje w kulturę oraz zwiększanie

roli kultury w procesach gospodarczych i społecznych, rozwój regionalnej i lokalnej sieci infrastruktury transportowej, inwestycje energetyczne, w tym poprawę bezpieczeństwa dostaw energii, inwestycje w edukację, inwestycje w zdrowie i inną infrastrukturę społeczną.

Łącznie na realizację 16 RPO wydatki unijne wynoszą 16,5 mld euro, z czego województwa Polski Wschodniej mają zaalokowaną kwotę prawie 4,7 mld euro: warmińsko-mazurskie – 1036 mln euro, podlaskie – 636 mln euro, lubelskie – 1155 mln euro, podkarpackie – 1136 mln euro, świętokrzyskie – 725 mln euro. Rząd zastosował tu algorytm podziału środków 80/10/10 preferujący województwa najuboższe według kryteriów: liczba mieszkańców, wartość PKB na mieszkańca, stopa bezrobocia.

Jednocześnie algorytm premiuje regiony o relatywnie wysokiej liczbie ludności. To spowodowało, że województwa Polski Wschodniej otrzymały najwięcej środków w przeliczeniu na mieszkańca – od 530 do 725 euro. Dla przykładu dla mazowieckiego przeznaczono 355 euro na mieszkańca, dla łódzkiego, śląskiego i wielkopolskiego po 335 euro.

Krajowe programy operacyjne

Polska Wschodnia ma jednak znacznie gorszy dostęp do nakładów projektowanych w ramach krajowych programów operacyjnych, gdyż tam mają szansę realizacji głównie przedsięwzięcia o wymiarze transeuropejskim, ogólnokrajowym, ulokowane w silnych regionach z dużym potencjałem ekonomicznym i innowacyjnym.

Regiony Polski Wschodniej będą korzystać ze wsparcia w ramach sektorowych programów: Infrastruktura i Środowisko, Innowacyjna Gospodarka, Kapitał Ludzki oraz programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej. W ramach tych programów przyjęte kryteria wyboru projektów niekiedy w sposób uprzywilejowany traktują obszary słabiej rozwinięte. Preferencje te uwidaczniają się także w indykatywnych listach projektów kluczowych.

Innowacyjna gospodarka

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka wspiera projekty innowacyjne w skali kraju lub na poziomie międzynarodowym. Beneficjentami programu będą: przedsiębiorstwa, w tym małe i średnie, sieci instytucji otoczenia biznesu, specjalistyczne ośrodki innowacyjności, jednostki naukowo-badawcze oraz jednostki administracji publicznej w zakresie informatyzacji.

Na ponad 100-stronicowej liście projektów kluczowych dla tego programu tylko kilka przedsięwzięć realizowanych jest na obszarze Polski Wschodniej, a dotyczą one badań naukowych i prac rozwojowych w obszarze tematycznym „Bio”, a także rewitalizacji zabytków i promocji produktów turystycznych. W POIG są też projekty ogólnokrajowe, głównie te z zakresu społeczeństwa informacyjnego i wsparcia kadry naukowej.

Infrastruktura i środowisko

W Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko wsparcie uzyska przebudowa dróg krajowych łączących Białystok i Lublin z Warszawą oraz inwestycje zapewniające sprawny dostęp drogowy (m.in. droga S7, S8, S19) i kolejowy do

IZABELA KRASOWSKA

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, doktorantka Kolegium Społeczno-Ekonomicznego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Jako pracownik samorządowy zajmowała się rozwojem lokalnym, informacją europejską i przygotowaniem samorządu do absorpcji środków unijnych na lata 2004–2006. Od kilku lat pracuje w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego (wcześniej MGIP), gdzie zajmuje się programowaniem i wdrażaniem wsparcia rozwoju kraju i regionów z funduszy unijnych w latach 2007–2013. Autorka wielu artykułów o polityce regionalnej i wdrażaniu funduszy UE w Polsce, ukazujących się m.in. w kwartalnikach Związku Województw RP oraz Związku Powiatów RP.

Fot. MRR

największych ośrodków miejskich. Ponadto dofinansowanie uzyska Port Lotniczy w Rzeszowie, Port Morski w Elblągu. Istotne znaczenie dla jakości życia w Polsce Wschodniej będą mieć także projekty finansowane w ramach priorytetów dotyczących środowiska, w zakresie: gospodarki wodno-ściekowej (m.in. Lublin, Kielce, Elk), gospodarki odpadami (m.in. Białystok, Elbląg, Olsztyn) i ochrony powierzchni ziemi, bezpieczeństwa ekologicznego, ochrony przyrody, odnawialnych źródeł energii. Przez tereny Polski Wschodniej będą przebiegać inwestycje zwiększające bezpieczeństwo energetyczne: Połączenie elektroenergetyczne Polska – Litwa, budowa rurociągu naftowego Brody – Płock, gazociągi. Ponadto wspierana będzie infrastruktura społeczna w obrębie kultury, zdrowia i szkolnictwa wyższego, m.in. budowa opery i filharmonii podlaskiej, budowa Międzynarodowego Centrum Kultur w Kielcach, Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Budowa Wydziału Fizyki oraz Instytutu Chemii Uniwersytetu w Białymstoku. W programie jest bardzo dużo inwestycji realizowanych w całym kraju, dotyczących np. bezpieczeństwa na drogach, edukacji ekologicznej, modernizacji baz pogotowia lotniczego.

Kapitał ludzki i inne

Celem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa oraz wzmacnianie administracji publicznej

w sprawnym i partnerskim wykonywaniu zadań. Część działań będzie wdrażana regionalnie przez samorządy województw, co powinno zapewnić trafną alokację środków pomocowych.

Polska jest uczestnikiem programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej, które są nacelowane na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy ich uczestników. Województwa Polski Wschodniej będą uczestniczyć w programach współpracy transgranicznej: Polska – Litwa, Polska – Litwa – Obwód Kaliningradzki (Rosja), Polska – Szwecja – Dania – Litwa – Niemcy (południowy Bałtyk), Polska – Białoruś – Ukraina oraz w programach współpracy transnarodowej i międzyregionalnej.

Wszystko w rękach beneficjentów

Podsumowując, można stwierdzić, że środki unijne sporym strumieniem mogą popłynąć do Polski Wschodniej. Z pewnością obszar ten nie jest dyskryminowany w tym względzie, a raczej uprzywilejowany poprzez specjalny program (Rozwój Polski Wschodniej), algorytm podziału środków na regionalne programy oraz projekty kluczowe w programach krajowych. Jednak najistotniejsze, jak plan zostanie zrealizowany w praktyce. To już zależy wyłącznie od możliwości finansowych i kreatywności beneficjentów z tych pięciu regionów. Może jeszcze należy wskazać na pozytywny aspekt partnerstwa rozumianego jako wzajemne wspieranie się różnych środowisk, jak instytucje otoczenia biznesu, samorządy lokalne i regionalne, przedsiębiorcy, banki. Mamy nadzieję, że środki zostaną efektywnie wykorzystane. ■

PRZYPISY

1 Na podstawie raportu *Rozwój regionalny w Polsce*, MRR 2009 r.

2 Na podstawie *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020*, MRR 2008 r.

3 Na podstawie raportu *Rozwój regionalny w Polsce*, MRR 2009 r.

4 G. Gorzelak, *Strategiczne kierunki rozwoju Polski Wschodniej – ekspertyza dla potrzeb opracowania Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020*.

5 Na podstawie *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020*, MRR 2008 r.